

Mariusz Błaszczak

DKiN-M-093-10/2017

Warszawa, dnia 30 czerwca 2017 r.

Egz. Nr ...1.....

Pan

insp. Dariusz Augustyniak

Komendant Wojewódzki Policji
w Kielcach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym, ujętej w *Planie kontroli Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji na rok 2017*, na temat: *Działania Policji w zakresie profilaktyki społecznej*, przeprowadzonej w terminie od 27 lutego 2017 r. do 31 marca 2017 r. w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach¹.

I. Informacje ogólne.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej*², przez zespół kontrolerów MSWiA w składzie:

- Marta Błaszowska, główny specjalista w Departamencie Kontroli i Nadzoru MSWiA, upoważnienie nr 21/2017 z 23 lutego 2017 r.,
- Paulina Jaworska-Starościak, starszy specjalista w Departamencie Kontroli i Nadzoru MSWiA, upoważnienie nr 22/2017 z 23 lutego 2017 r.

Zakres kontroli obejmował następujące zagadnienia:

1. Organizacja działalności KWP w Kielcach w zakresie profilaktyki społecznej.
2. Realizacja w KWP w Kielcach programów profilaktycznych.
3. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na programy profilaktyczne realizowane przez KWP w Kielcach.
4. Sprawowanie nadzoru nad realizacją programów profilaktycznych.

Kontrolą objęty został okres od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r.

Celem kontroli była ocena działań KWP w Kielcach w obszarze profilaktyki społecznej na przykładzie realizowanych programów profilaktycznych.

¹ Zwanej dalej również KWP w Kielcach lub Komendą.

² Zwanej dalej również ustawą *o kontroli* (Dz. U. Nr 185, poz. 1092).

Celem kontroli była ocena działań KWP w Kielcach w obszarze profilaktyki społecznej na przykładzie realizowanych programów profilaktycznych.

W okresie objętym kontrolą stanowisko Komendanta zajmowali: insp. Jarosław Szymczyk (14 lutego 2012 r. - 19 lutego 2015 r.), mł. insp. Rafał Kochańczyk (p.o. 20 lutego 2015 r. - 15 marca 2015 r., 16 marca 2015 r. - 1 lutego 2016 r.), insp. Artur Bednarek (p.o. 2 lutego 2016 r. - 8 czerwca 2016 r.), insp. Dariusz Augustyniak (9 czerwca 2016 r. - obecnie).

Czynnościami kontrolnymi objęto trzy programy profilaktyczne realizowane przez Komendę Wojewódzką Policji w Kielcach, tj. *Bezpieczne Świętokrzyskie*, *Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze* oraz *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty*.

Oceny działalności jednostki kontrolowanej dokonano na podstawie ustalonego stanu faktycznego, przy zastosowaniu kryteriów kontroli wynikających z ustawy o kontroli, takich jak: legalność, rzetelność celowość i gospodarność.

II. Ocena ogólna.

Działania KWP w Kielcach w obszarze profilaktyki społecznej na przykładzie realizowanych przez nią programów profilaktycznych oceniono **pozytywnie mimo nieprawidłowości**.

Na powyższą ocenę miała wpływ duża aktywność Komendy w zakresie podejmowania przedsięwzięć w ramach trzech programów profilaktycznych. Podczas ich realizacji KWP w Kielcach uwzględniała potrzeby i oczekiwania społeczne skierowane do świętokrzyskiej Policji. Działania Komendy przybierały przeróżne formy i metody. Ponadto, posiadano wiedzę na temat skuteczności danego programu profilaktycznego.

Osoby zajmujące się w Komendzie problematyką przygotowywania i realizacji programów miały stosowne kwalifikacje i duże doświadczenie w tym zakresie.

Wystąpiły jednak przypadki, że te same przedsięwzięcia były zaliczane do dwóch programów realizowanych przez KWP w Kielcach. Stwierdzono ponadto, brak usystematyzowania w Komendzie dokumentacji odnoszącej się do programów profilaktycznych, w sposób jasny i czytelny, nie budzący wątpliwości co do przynależności danego przedsięwzięcia do konkretnego programu profilaktycznego realizowanego przez KWP w Kielcach. Powyższe działania uznane zostały jako nieprawidłowości.

Przedstawiona ocena została sformułowana na podstawie dokonanych w toku kontroli następujących ustaleń.

III. Ustalenia kontroli.

1. Organizacja działalności KWP w Kielcach w zakresie profilaktyki społecznej.

Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach realizowała zadania w zakresie profilaktyki społecznej na podstawie art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji³ poprzez inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, a także na podstawie zarządzenia nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie

³ Dz.U. z 2016 r., poz. 1782, z późn. zm.

*przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich*⁴.

Komórkami organizacyjnymi KWP w Kielcach wiodącymi w zakresie prowadzenia działań w obszarze profilaktyki społecznej był Wydział Prewencji⁵ oraz Wydział Ruchu Drogowego⁶. Zgodnie z § 20 *Regulaminu Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach z dnia 25 września 2013 r.* do zadań Wydziału Prewencji należało m.in.: organizowanie i koordynowanie zadań w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, planowanie, inspirowanie, organizowanie i koordynowanie zadań w zakresie prewencji kryminalnej na obszarze województwa, koordynowanie i nadzór oraz wypracowywanie kierunków działania w zakresie zwalczania demoralizacji, przestępczości i patologii społecznych wśród nieletnich i w rodzinie. Z kolei, zgodnie z § 22 ww. regulaminu, Wydział Ruchu Drogowego zobowiązany był m.in. do inspirowania, koordynowania i prowadzenia działalności profilaktyczno-edukacyjnej w zakresie popularyzowania zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Zadania z obszaru profilaktyki społecznej, polegające na przygotowywaniu i realizacji w Komendzie programów profilaktycznych należały do: 4 funkcjonariuszy z Wydziału Prewencji i 2 funkcjonariuszy z Wydziału Ruchu Drogowego. Osoby te posiadały odpowiednie kwalifikacje, niezbędne doświadczenie zawodowe, przygotowanie i odbyły stosowne przeszkolenia⁷.

W okresie objętym kontrolą WP KWP w Kielcach, przy współpracy ze Świętokrzyskim Centrum Doskonalenia Zawodowego, zorganizował dla funkcjonariuszy z terenu województwa świętokrzyskiego - zajmujących się profilaktyką społeczną, odpowiedzialnych za przygotowywanie oraz realizację programów profilaktycznych - szkolenie dotyczące podstaw teoretycznych w zakresie tworzenia i implementacji programów profilaktycznych. W przedmiotowym szkoleniu wzięło udział 40 funkcjonariuszy Policji województwa świętokrzyskiego, w tym 5 funkcjonariuszy z KWP w Kielcach. Przeszkolenie policjantów w przedmiotowym zakresie zostało zlecone w marcu 2016 r. przez ówczesne Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji komendantom wojewódzkim/Stożecznemu Policji, komendantom szkół Policji w związku z procesem standaryzacji policyjnych programów profilaktycznych.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 262-267, płyta CD, plik: lista]

W KWP w Kielcach wdrożono rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne, wskazane w dokumencie pn. *Koncepcja działań Policji w zakresie profilaktyki społecznej na lata 2015-2018*⁸. Dotyczyły one zarówno utworzenia struktur profilaktyki społecznej, jak i stworzenia wystandaryzowanych opisów stanowisk pracy. Świadczą o tym poniżej zawarte informacje.

14 października 2015 r. Komendant Wojewódzkiej Policji w Kielcach wydał decyzję nr 393/2015 w sprawie powołania Nieetatowego Zespołu Zadaniowego Na Rzecz Działań Edukacji Dla Bezpieczeństwa w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach. Zespół taki funkcjonował już od lipca 2014 r.⁹. Powyższą decyzją uaktualniono niektóre zapisy dotyczące członków zespołu i wykonywanych przez niego czynności w celu wdrożenia określonych zadań wynikających z *Koncepcji*. W skład Zespołu

⁴ Dz. Urz. KGP z 2010 r. Nr 11, poz. 64.

⁵ Zwany dalej także WP KWP w Kielcach.

⁶ Zwany dalej także WRD KWP w Kielcach.

⁷ Oceny dokonano na podstawie analizy teczek akt osobowych tych funkcjonariuszy. Brano pod uwagę: doświadczenie zawodowe, wykształcenie, kwalifikacje, odbyte szkolenia.

⁸ Zwana dalej *Koncepcją*.

⁹ Powołany został wówczas decyzją Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach nr 240/2014 z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie powołania Nieetatowego Zespołu Zadaniowego Na Rzecz Działań Edukacji Dla Bezpieczeństwa w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach.

weszło 9 osób (poprzednio było ich 7), tj. 4 funkcjonariuszy Wydziału Prewencji KWP w Kielcach, 2 - Wydziału Ruchu Drogowego KWP w Kielcach, 1 - Zespołu Prasowego KWP w Kielcach, 1 - Wydziału Komunikacji Społecznej i Prezydialnego KWP w Kielcach oraz 1 pracownik Zespołu Funduszy Pomocowych ww. wydziału. Nadzór nad jego pracą powierzono naczelnikowi Wydziału Prewencji. Do zadań Zespołu należało m.in.: ocena programów prewencyjnych realizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego, określenie zasadności oraz kierunków niezbędnych działań z zakresu prewencji kryminalnej dostosowanej do rzeczywistej skali zagrożeń w województwie (w oparciu o analizy realizowane w pionie prewencji i kryminalnym) oraz koordynacja realizacji programów prewencyjnych na terenie województwa.

Przedstawicielom prewencji i ruchu drogowego wchodzącym w skład ww. Zespołu powierzono - zgodnie z treścią decyzji nr 339/2015 - m.in.: nadzorowanie i koordynację realizacji programów prewencyjnych przez KWP oraz komendy miejskie/powiatowe Policji, współpracę z instytucjami i organizacjami społecznymi na terenie województwa w zakresie wspólnie podejmowanych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa, inicjowanie i organizowanie współpracy z funkcjonującymi na obszarze województwa organami ochrony prawnej, organami administracji publicznej, organizacjami społecznymi, społecznościami lokalnymi w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości oraz zjawisk patologii społecznej, inicjowanie i udział w organizowanych imprezach kulturalnych, festynach, targach mających na celu podnoszenie świadomości i wiedzy wiktymologicznej, inicjowanie kampanii, akcji, konkursów i imprez propagujących bezpieczeństwo osobiste i bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Z kolei do zadań przedstawiciela Zespołu Prasowego KWP w Kielcach należało: organizowanie - w porozumieniu z rzecznikiem prasowym Komendanta - współpracy ze środkami masowego przekazu w zakresie polityki informacyjno-edukacyjnej, promowanie w mediach działań profilaktycznych realizowanych przez Zespół na terenie województwa. Z kolei przedstawiciele Wydziału Komunikacji Społecznej i Prezydialnego mieli: współpracować z instytucjami i organizacjami społecznymi na terenie województwa w zakresie wspólnie podejmowanych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa, inicjować i organizować współpracę z funkcjonującymi na obszarze województwa organami ochrony prawnej, organami administracji publicznej, organizacjami społecznymi, społecznościami lokalnymi w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości oraz zjawisk patologii społecznej.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 268-271]

Ponadto, dla dwóch funkcjonariuszy z Wydziału Prewencji opracowano wystandaryzowane zakresy zadań, zgodnie z zawartymi w *Koncepcji* propozycjami. Powyższe potwierdzają przedstawione w trakcie kontroli karty opisu stanowisk pracy tych funkcjonariuszy, z którymi zapoznali się i przyjęli do stosowania¹⁰.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 276-277, 293-294]

2. Realizacja w KWP w Kielcach programów profilaktycznych.

Program *Bezpieczne Świętokrzyskie*

Program *Bezpieczne Świętokrzyskie* powstał w 1999 r. Była to wspólna inicjatywa i zobowiązanie do jego realizacji: Wojewody Świętokrzyskiego, Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach, Przewodniczącego Konwentu Starostów

¹⁰ Zgodnie z *Harmonogramem realizacji strategicznych zadań wynikających z Koncepcji*, termin na wdrożenie rozwiązań organizacyjno-funkcjonalnych określono do końca 2015 r. Zgodnie z uzyskanymi w trakcie kontroli informacjami, został on przedłużony do końca 2016 r.

Województwa Świętokrzyskiego oraz Prezesa Stowarzyszenia *Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego*. Główną jego ideą była szeroka współpraca Policji z samorządami, stowarzyszeniami i wszelkimi instytucjami na rzecz poprawy bezpieczeństwa obywateli. Program ten kontynuowany był dotychczas w trzech pięcioletnich edycjach. W 2016 r. Kapituła Programu¹¹ podpisała nową edycję, tj. na lata 2016-2020. Przed jej wprowadzeniem, w styczniu 2016 r. w Świętokrzyskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie autorów programu w sprawie zdefiniowania jego nowych obszarów zagrożeń, wypracowania głównych założeń oraz propozycji działań profilaktycznych. Punktem wyjściowym była analiza zagrożeń bezpieczeństwa dokonana przez Komendę w oparciu o biuletyn informacyjny KWP w Kielcach, przedstawiający stan przestępczości dla województwa świętokrzyskiego na podstawie danych Systemu Analitycznego Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP). Wykorzystano także analizę ankiet kierowanych do podmiotów zewnętrznych biorących udział w debatach społecznych, organizowanych przez Policję z województwa świętokrzyskiego w 2015 r.¹².

[Dowód: akta kontroli – płyta CD, folder odpowiedź nr 2, plik: nr. 1, tom II, str. 82-84]

W wyniku zdiagnozowania najważniejszych problemów dokonano w programie *Bezpieczne Świętokrzyskie na lata 2016-2020* uaktualnienia obszarów zagrożeń w stosunku do poprzedniej jego edycji. Wskazano: miejsca publiczne i miejsce zamieszkania, ruch drogowy i komunikację publiczną, szkołę i środowisko, Internet, rodzinę, narkotyki i dopalacze. Program na lata 2011-2015 r. zawierał z kolei takie obszary zagrożeń jak: miejsca publiczne i zamieszkania, ruch drogowy i komunikacja publiczna, bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, przestępczość internetowa, przemoc w rodzinie, ochrona dziedzictwa narodowego. Do każdego z obszarów zagrożeń sformułowane zostały propozycje możliwych do podjęcia działań, wpływających - zdaniem autorów programu - na poziom bezpieczeństwa. Główne cele programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* ostatnich dwóch edycji to: ograniczenie przestępczości pospolitej oraz zjawisk chuligaństwa i wandalizmu, poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ochrona dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych i seniorów (uwzględniono w ostatniej edycji programu) oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym, tj. alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej. Jak wskazują autorzy programu, powstał on dla *idei tworzenia lokalnych strategii bezpieczeństwa na poziomie gmin i powiatów, przyjmowanych do realizacji uchwałami właściwych rad samorządowych*. Ponadto, miał wskazywać *główne cele i zadania, stanowiące drogowskaz dla przedsięwzięć lokalnych*.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 29-30]

Na koordynatora programu *Bezpieczne Świętokrzyskie na lata 2016-2020* wyznaczono Wojewodę Świętokrzyskiego. We wcześniejszych edycjach nie wyznaczano podmiotu do pełnienia takiej funkcji. Zgodnie z założeniami programu, rola koordynatora miała polegać na przekazywaniu wiadomości pomiędzy instytucjami w postaci informacji, zarządzeń, programów, zapytań.

Ponadto, w treści programu wprowadzony został zapis o finansowaniu przedsięwzięć profilaktycznych głównie ze środków Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Urzędu Marszałkowskiego.

¹¹ Tj. Wojewoda Świętokrzyski, Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, Komendant Wojewódzki Policji w Kielcach, Przewodniczący Konwentu Starostów Województwa Świętokrzyskiego oraz Prezes Stowarzyszenia *Związek Miast i Gmin Regionu Świętokrzyskiego*.

¹² Liczba przeprowadzonych debat - 36, ilość uczestników - 3411, ilość ankiet - 1118.

Przedmiotowy program zakładał także ideę tworzenia lokalnych programów lub strategii bezpieczeństwa. Stanowiąc miały one narzędzia zapewniające: integralność wspólnot lokalnych, funkcjonalność służb i podmiotów publicznych i niepublicznych, wysoki poziom kontroli społecznej we wspólnotach lokalnych.

W związku z realizacją głównego celu programu, tj. zapewnienia mieszkańcom województwa świętokrzyskiego maksymalnego poziomu bezpieczeństwa zrodziła się idea corocznego konkursu o nagrodę *Koziółek*. Nagrodę mógł zdobyć powiat województwa świętokrzyskiego, który podjął wykraczające poza jego zwykłe obowiązki działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa, zabezpieczenia majątku państwowego lub prywatnego, przyczynił się w znaczący sposób do upowszechniania postaw społecznej aktywności w zakresie bezpieczeństwa innych ludzi oraz ładu i spokoju publicznego. Zgodnie z *Regulaminem Nagrody Koziółek*, za pierwsze trzy miejsca, oprócz statuetki, fundowane były także przez Wojewodę Świętokrzyskiego oraz Marszałka Województwa Świętokrzyskiego nagrody pieniężne, z przeznaczeniem na działalność profilaktyczną w wyróżnionych powiatach. Wyboru zwycięzców konkursu dokonywano na podstawie składanych, w terminie do końca lutego każdego roku, przez starostów powiatów pisemnych sprawozdań¹³ z realizacji programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* za poprzedni rok, uwzględniając osiągnięcia w realizacji przyjętych priorytetów. Selekcji i wstępnej weryfikacji dokonywał Zespół Roboczy składający się z przedstawicieli: Wojewody Świętokrzyskiego, Marszałka Województwa Świętokrzyskiego oraz Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach. Ostateczna ocena należała do Kapituły.

Ocena programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* oraz jego monitorowanie miały być prowadzone, zgodnie z treścią programu, na podstawie m.in.: statystyk policyjnych odnoszących się do zawartych w programie obszarów, wniosków i analiz z przeprowadzonych debat społecznych, ankiet, badań opinii, sprawozdań Powiatowych Komisji Bezpieczeństwa Publicznego, sprawozdań końcowych z realizacji programu składanych w danym roku kalendarzowym przez starostów w związku z nagrodą *Koziółek*, map zagrożeń opracowanych wspólnie z podmiotami pozapolicyjnymi (zapis w edycji 2016-2020).

[Dowód: akta kontroli – płyta CD, folder programy]

Corocznie, w ramach programu *Bezpieczne Świętokrzyskie*, KWP w Kielcach realizowała - w każdym z obszarów zagrożeń - wiele przedsięwzięć profilaktycznych, na potwierdzenie których przedstawiono stosowną dokumentację. Między innymi były to:

a) Działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, mające na celu zagospodarowanie im czasu wolnego. Głównym ich celem było: zapewnienie bezpiecznego, spokojnego wypoczynku dzieciom i młodzieży podczas wakacji, ferii; ograniczenie zdarzeń przestępczych na terenie szkół, placówek oświatowych, obozowisk, kolonii, uzdrowisk oraz obiektów sanatoryjnych; ograniczenie zdarzeń przestępczych i demoralizacji wśród dzieci i młodzieży. Realizacja tego przedsięwzięcia odbywała się poprzez: prowadzenie przez Komendę działań informacyjnych w szkołach przed feriami i wakacjami,

¹³ Według wzoru formularza, stanowiącego załącznik do programu. *Sprawozdanie końcowe z realizacji działań podjętych w ramach programu Bezpieczne Świętokrzyskie* zawierać powinno: analizę zagrożeń bezpieczeństwa i stanu potrzeb społeczności lokalnej, w świetle wyników przeprowadzonych badań na obszarze powiatu oraz dostępnych danych statystycznych; zwięzły opis podjętych działań z wyszczególnieniem działań partnerów i podwykonawców, w wybranych z sześciu obszarów zagrożeń, tj. miejsca publiczne i miejsce zamieszkania, ruch drogowy i komunikacja publiczna, szkoła i środowisko, Internet, rodzina, narkotyki i dopalacze; uzyskane efekty jakościowo-ilościowe, jakie zostały osiągnięte poprzez zrealizowane w programie działania, które wskazują na pozytywne zmiany w stosunku do sytuacji określonej we wstępnej diagnozie potrzeb i problemów; wskazanie gmin, podmiotów gospodarczych, organizacji pozarządowych, osób fizycznych itp., które w znaczący sposób przyczyniły się do realizacji opisanych wyżej działań i zasługują na wyróżnienie.

udział w festynach rodzinnych, organizację konkursów, pogadanki, prelekcje, prezentacje filmów profilaktycznych, rozdawanie materiałów profilaktycznych (broszur, ulotek, poradników, odbłasków). W działaniach tych współuczestniczyli także: Wojewoda Świętokrzyski, wychowawcy na obozach i koloniach, organizatorzy obozów, kolonii, księża, kuratorzy, pracownicy Sanepidu, KRUS Oddział w Kielcach, PIP w Kielcach, PCK Oddział w Kielcach, straż pożarna, kluby piłkarskie, lokalne media.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 15-16, płyta CD, folder odpowiedź nr 3, plik: dzieci i młodzież]

b) Uczestnictwo w projekcie pn. *Pomaluj Mój Świat* realizowanym na terenie województwa świętokrzyskiego przez kieleckich artystów streetartowych. Głównym założeniem tego projektu było pomalowanie ścian budynków na kieleckich osiedlach mieszkaniowych oraz przystanków, na których widniały rasistowskie i propagujące nienawiść napisy. Jako cel tego projektu wskazano m.in.: stworzenie alternatywnego sposobu spędzania wolnego czasu, zmniejszenie zjawiska dewastowania murów budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej poprzez nielegalne tworzenie graffiti, ograniczenie przestępczości pospolitej oraz zjawisk chuligaństwa i wandalizmu, nauka zachowań społecznych, pracy w grupie. W okresie objętym kontrolą z inicjatywy KWP w Kielcach zostały wydrukowane foldery z nowymi pracami plastycznymi kieleckiej młodzieży.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 16-17]

c) Wojewódzki Przegląd Małych Form Teatralnych¹⁴ adresowany do uczniów szkół podstawowych z województwa świętokrzyskiego, który jest konkursem na realizację sztuki teatralnej dotyczącej - zgodnie z jego regulaminem - propagowania zasad bezpiecznego zachowania się na drogach, promowania zdrowego stylu życia oraz wskazywania alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla uczniów szkół podstawowych. Zgodnie z przedstawionymi w trakcie kontroli protokołami tych konkursów, w okresie objętym kontrolą, odbyły się one 24 czerwca 2015 r. oraz 22 czerwca 2016 r. w Teatrze Lalki i Aktora *Kubuś* w Kielcach. Celem tego konkursu było m.in.: promowanie wśród dzieci odpowiedzialnych zachowań z wykorzystaniem form teatralnych, propagowanie zasad bezpieczeństwa, pobudzanie aktywności wychowawców i pedagogów na rzecz pracy twórczej z dziećmi, integracja środowiska lokalnego w walce przeciwko negatywnym zjawiskom społecznym dotyczącym młode pokolenie. W konkursie tym prezentowały się zespoły wyłonione w drodze eliminacji prowadzonych na szczeblach powiatowych. Patronat nad ww. przedsięwzięciem sprawował Wojewoda Świętokrzyski. Podmiotami współuczestniczącymi w tym przedsięwzięciu byli także: Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty w Kielcach, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Kielcach¹⁵, Teatr Lalki i Aktora *Kubuś* w Kielcach oraz lokalne media.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 17-19, 66-92]

d) *Olimpiada Bezpieczeństwa*, tj. finał konkursu *Bezpieczeństwo na Piątkę* adresowanego do uczniów klas piątych szkół podstawowych z województwa świętokrzyskiego. W okresie objętym kontrolą odbyła się jego IX i X edycja, tj. odpowiednio 20 listopada 2015 r. i 30 listopada 2016 r. Zgodnie z regulaminem ww. konkursu, jego celem było: utrwalenie wiedzy zdobytej z zakresu ogólnego bezpieczeństwa oraz w ruchu drogowym; propagowanie zasady fair-play podczas rywalizacji sportowej oraz w trakcie kibicowania oraz przygotowanie dzieci do bezpiecznego i rozsądnego spędzania wolnego czasu. Na finał konkursu składały się konkurencje, podczas których należało wykazać się znajomością udzielania pomocy przedmedycznej, zasad bezpieczeństwa ogólnego oraz znajomości

¹⁴ Jest także jednym z elementów innego projektu, tj. *Wychowanie poprzez sztukę*, realizowanego przez KWP w Kielcach od 2010 r.

¹⁵ Zwany dalej WORD.

przepisów ruchu drogowego, jak również zasad bezpieczeństwa i higieny pracy w gospodarstwie rolnym. Oceniano także nadsyłane prace plastyczne dotyczące prewencji kryminalnej. Ponadto, rozgrywane były konkursy: zespołowy z zakresu bezpieczeństwa pożarowego oraz na najlepiej kibicującą reprezentacją szkoły. Jak wynika z otrzymanych od KWP w Kielcach w trakcie kontroli sprawozdań podsumowujących finał konkursu w danym roku, był on urozmaicany występami artystycznymi zespołów dziecięcych, bądź pokazem mody odbłaskowej czy też tresurą policyjnych psów służbowych. Podczas trwania imprezy była możliwość obejrzenia specjalistycznego sprzętu policyjnego, wojskowego oraz strażackiego, jak również spotkania się ze znanymi artystami bądź sportowcami. Celem powyższego przedsięwzięcia było: przygotowanie dzieci do bezpiecznego i rozsądnego wypoczynku podczas wakacji, ukształtowanie nawyków unikania zagrożeń oraz zdobywania wiedzy z zakresu prewencji kryminalnej, ochrony środowiska, udzielania pierwszej pomocy oraz zasad bezpieczeństwa na wodzie i w ruchu drogowym.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 19-20, 93-124]

e) Działania edukacyjno-informacyjne skierowane do osób starszych, tj. powyżej 60 roku życia pn. *Seniorze zadbaj o swoje bezpieczeństwo*. Ich celem było: poprawa poczucia bezpieczeństwa osób starszych na terenie województwa świętokrzyskiego, zapoznanie tych osób ze skutecznymi metodami zapobiegającymi negatywnym zjawiskom, tj. oszustwa, kradzieże mienia, rozboje, minimalizacja zagrożeń w ruchu drogowym, nabycie przez ww. osoby umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia oraz ograniczenie przypadków łamania praw osób starszych. W związku z tym Komenda organizowała dla osób starszych spotkania, konferencje, szkolenia, warsztaty, wręczano przy tym materiały edukacyjne oraz elementy odbłaskowe. W celu wzmocnienia podejmowanych działań profilaktycznych wykorzystywano także filmy i spoty prewencyjne. Podmiotami współuczestniczącymi w działaniach w tym zakresie był także Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Świętokrzyski Uniwersytet III Wieku oraz Kluby i Domy Seniora.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 20-21, tom II, str. 1-29]

f) Wojewódzki Konkurs Plastyczno-Fotograficzny pt. *Wolny Czas-Bezpieczny Czas*, kierowany do dzieci szkół podstawowych (część plastyczna) oraz gimnazjalnych (część fotograficzna). Organizatorem tej akcji - oprócz KWP w Kielcach - był Wojewódzki Dom Kultury im. J. Piłsudskiego w Kielcach oraz Wojewoda Świętokrzyski. Zgodnie z regulaminem tego konkursu wyznaczono następujące cele: stworzenie możliwości jak najszerszego udziału dzieci i młodzieży w dziedzinie sztuk plastycznych, ukazanie przez młodych twórców najbezpieczniejszych miejsc oraz sytuacji podczas spędzania wolnego czasu, wyeksponowanie tych zagrożeń poprzez przedstawienie ich w formie artystycznej oraz pobudzanie aktywności wychowawców i pedagogów na rzecz pracy twórczej z młodzieżą. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono jego III i IV edycję. Rozstrzygnięcia konkursu przypadły na październik 2015 i 2016 r.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 21-22, 38-62]

g) Wojewódzki Konkurs pn. *Bezpieczne Stadiony-Przyjazny Kibic*, tj. ocena szkolnych grup uczniowskich kibiców sportowych. Adresowany do szkół gimnazjalnych województwa świętokrzyskiego. Jego organizatorem była KWP w Kielcach, Redakcja *Echo Dnia*, Świętokrzyski Związek Piłki Nożnej oraz Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty, pod patronatem Wojewody Świętokrzyskiego i Marszałka Województwa Świętokrzyskiego. Celem tego konkursu, zgodnie z jego regulaminem, były: poprawa bezpieczeństwa na stadionach i obiektach sportowych; zwrócenie większej uwagi na przygotowanie młodych grup kibiców do kulturalnego oglądania widowisk sportowych; promowanie

pozytywnych sportowych liderów grup kibiców; wyłonienie najlepiej przygotowanej grupy kibiców szkolnych w województwie świętokrzyskim. W okresie objętym kontrolą odbył się finał XII i XIII edycji tego konkursu (odpowiednio 23 czerwca 2015 r. i 8 czerwca 2016 r.). W konkursie tym uczestniczyły zespoły kibiców szkolnych dopingujących swoich kolegów w ramach rozgrywek turniejowych w piłce nożnej chłopców szkół gimnazjalnych.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 22, 448-462]

Współuczestnictwo podmiotów wymienionych w powyższych przedsięwzięciach polegało, jak poinformowała jednostka kontrolowana m.in. na: fundowaniu nagród, pucharów, dyplomów i upominków podczas turniejów i olimpiad dla dzieci i młodzieży; uczestnictwie w obradach jury konkursowych; organizacji poczęstunku dla dzieci i młodzieży podczas konkursów i turniejów; udostępnianiu nieodpłatnie sal teatralnych, widowiskowych, hal, pomieszczeń i obsługi niezbędnych do przeprowadzenia imprez dla dzieci, młodzieży, mieszkańców województwa; prezentowaniu stoisk profilaktycznych i specyfiki służby i pracy podczas festynów, konkursów, olimpiad.

{Dowód: akta kontroli – tom I, str. 320-321}

Zgodnie z założeniami programu, ocena rzeczywistych efektów i postępów w osiągnięciu wyznaczonych w ww. programie celów, dokonywana była poprzez analizę nadsyłanych corocznie sprawozdań z realizacji programu oraz podczas wizytacji wybranych powiatów w ramach nagrody *Koziółek*. Dzięki temu autorzy programu mieli wiedzę o stale postępującej integracji działań wokół idei bezpieczeństwa, która przekładała się na podejmowanie wielu cennych - jak podkreśliła jednostka kontrolowana - inicjatyw lokalnych, a tym samym była wypełnieniem zobowiązań, jakie podejmowano, przystępując do realizacji programu *Bezpieczne Świętokrzyskie*. Ponadto, na bieżąco prowadzone były analizy danych statystycznych dotyczących zagrożenia przestępczością i patologiami. Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, jej wyniki oraz wnioski były omawiane podczas kwartalnych odpraw służbowych kadry kierowniczej świętokrzyskiej Policji. Efektem starań i zaangażowania wielu instytucji oraz osób były zaś lokalne systemy bezpieczeństwa, jako rzeczywista odpowiedź na potrzeby i oczekiwania mieszkańców województwa.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 314]

Dzięki ewaluacji programu na lata 2011-2015 oraz prac przy przeprowadzaniu diagnozy do nowej jego edycji, dokonano zmiany w zakresie obszarów zagrożeń, które miały być spójne z założeniami krajowych programów profilaktycznych¹⁶ oraz lokalnych strategii bezpieczeństwa.

Program *Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze* oraz *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty*

Powyższe programy to programy edukacyjne z obszaru bezpieczeństwa w ruchu drogowym, autorstwa KWP w Kielcach. Pierwszy z nich powstał w 2006 r., drugi zaś w 2010 r.

Uzasadnieniem do realizacji programu *Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze* była utrzymująca się na wysokim poziomie liczba wypadków drogowych, w szczególności zdarzeń z udziałem pieszych, często znajdujących się w stanie nietrzeźwości. Ze statystyk wynikało, że najwięcej wypadków drogowych ze skutkiem śmiertelnym wydarzyło się na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych po zmroku, w obszarze zabudowanym. Jak podkreśliła KWP w Kielcach, powyżej opisana sytuacja - poza prowadzeniem zdecydowanych i skutecznych działań represyjnych - wymagała

¹⁶ Tj. np. *Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej na lata 2016-2017*.

wdrożenia nowych rozwiązań, tj. podjęcia przedsięwzięć o charakterze profilaktyczno-wychowawczym, których dążeniem byłoby podniesienie świadomości i poziomu wiedzy wśród różnych grup społecznych w zakresie zapobiegania wypadkom drogowym oraz poszanowania obowiązujących norm prawnych w tym obszarze. Jako cel powyższych działań profilaktycznych wskazano: ograniczenie ilości wypadków drogowych śmiertelnych, zwłaszcza z udziałem pieszych i rowerzystów; uzyskanie społecznego wsparcia dla działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego oraz wypracowanie wspólnej płaszczyzny współpracy instytucji i organizacji, które działały na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego dla osiągnięcia podstawowego celu programu.

Przedmiotowy program został adresowany do wszystkich użytkowników dróg, tj. dzieci, młodzieży, dorosłych. Okres jego realizacji określono jako bezterminowy. W treści ww. programu wskazane zostały także m.in.: podmioty współrealizujące wraz z Komendą, źródła jego finansowania, etapy jego wdrażania, formy i metody jego realizacji. W postanowieniach końcowych zawarto zapis o ewaluacji programu, która miała być przeprowadzana raz na pół roku. Ponadto zawarto informację, że ocena celowości i skuteczności realizowanych działań będzie dokonywana na podstawie analizy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 110-122]

Drugi z programów, tj. *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty*, skierowany został do uczniów klas I-III szkoły podstawowej oraz do ich rodziców i nauczycieli. Uzasadnieniem do jego wprowadzenia były posiadane przez Policję informacje o tragicznych w skutkach wypadkach z udziałem dzieci w przedziale wiekowym 7-9 lat. Były to przede wszystkim wypadki komunikacyjne, nieszczęśliwe zdarzenia przy pracach polowych, przypadki pogryzienia dzieci przez psy oraz uprowadzenia i wykorzystywanie seksualne. Jak zdiagnozowano w KWP w Kielcach, większość wypadków wynikała zarówno ze specyficznych cech rozwojowych dziecka, jak również braku właściwej opieki ze strony dorosłych. Głównym celem programu było: zminimalizowanie liczby nieszczęśliwych zdarzeń z udziałem dzieci (każdy wynik pozytywny miał być zadawalający) oraz podniesienie poziomu wiedzy dzieci w zakresie umiejętności unikania zagrożeń w życiu codziennym. Cele pośrednie to m.in.: aktywizacja rodziców i nauczycieli do wspólnych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa dzieci i zainicjowanie powstania w szkołach Rad Bezpieczeństwa, pogłębianie poziomu specjalistycznej wiedzy rodziców, opiekunów i nauczycieli na temat zasad zapewnienia bezpieczeństwa uczniom oraz sposobów udzielania im pomocy w różnych sytuacjach zagrożenia, maksymalne zminimalizowanie zagrożenia dzieci w czasie dojścia lub dojazdu do i ze szkoły, na wycieczkach i innych formach komunikacji.

Elementem tego programu był konkurs na uzyskanie *Certyfikatu Bezpieczeństwa*, przyznawanego przez Wojewodę Świętokrzyskiego, Świętokrzyskiego Kuratora Oświaty w Kielcach oraz Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach. Wyróżnienie to mogła otrzymać każda szkoła przystępująca do ww. programu oraz spełniająca warunki określone w regulaminie, stanowiącym załącznik do tego programu.

Ponadto, w treści programu wskazano m.in.: czas jego realizacji, współrealizatorów, źródła finansowania, etapy wdrażania, formy i metody jego realizacji, bloki tematyczne programu. Zawarto także zapis o ewaluacji i ocenie programu, które następować miały po każdym roku szkolnym jego funkcjonowania. Narzędziami służącymi do zbadania skuteczności programu miały być: dane statystyczne Policji, uzyskane *Certyfikaty Bezpieczeństwa* oraz badania ankietowe z udziałem nauczycieli, uczniów i rodziców.

Analizując konstrukcję ww. programów profilaktycznych z obszaru bezpieczeństwa w ruchu drogowym stwierdzono ich zgodność ze *Standardami budowy i klasyfikacji programów profilaktycznych*¹⁷.

W ramach tych programów, w okresie objętym kontrolą, zrealizowano wiele przedsięwzięć o charakterze informacyjno-edukacyjnym, tj. m.in.: prowadzono kampanie skierowane do pieszych, prezentowano spoty społeczne, opracowano publikacje i inne materiały informacyjne dla uczestników ruchu drogowego. Ponadto, organizowano: spotkania z dziećmi, młodzieżą szkolną, osobami starszymi, konkursy plastyczne, wydarzenia artystyczne a także przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli i rodziców. Dodatkowo, odnośnie do programu *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty* przyznawano szkołom *Certyfikaty Bezpieczeństwa*.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia profilaktyczno-edukacyjne prowadzone były przy współpracy (zarówno w aspekcie organizacyjnym jak i finansowym) z podmiotami zewnętrznymi, realizującymi działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie województwa świętokrzyskiego, a także innymi organizacjami, które wyraziły chęć wsparcia działań Policji w przedmiotowym obszarze.

Jak wynika z dokumentacji przedstawionej w toku kontroli¹⁸, w 2015 r. KWP w Kielcach współdziałała z Wojewódzką Radą Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego¹⁹, WORD, Polskim Związkiem Motorowym w Kielcach (PZMot), Automobilklubem Kieleckim, Kuratorium Oświaty, Kurią Diecezjalną, KRUS w Kielcach, PIP, a także z samorządami.

W ramach ww. programów profilaktycznych zastosowano różnorodne metody dotarcia do ich odbiorców (grup szczególnego ryzyka), tj. pieszych, nietrzeźwych, młodych kierowców, dzieci i młodzieży. Przeprowadzono cykl spotkań edukacyjnych pod hasłem *Uczyńmy nasze życie bezpiecznym* z mieszkańcami gmin, w tym w Klubach Seniora, podczas których wyświetlano filmy i prezentacje multimedialne, a także spoty społeczne dotyczące bezpieczeństwa osobistego seniorów oraz pieszych poruszających się po drogach województwa świętokrzyskiego, a także rozdawano uczestnikom tych spotkań kamizelki oraz torby odblaskowe. Do powyższych działań - na prośbę Policji - włączali się również księża, apelując o odpowiedzialne zachowanie na drodze oraz używanie gadżetów odblaskowych. KWP w Kielcach organizowała również spotkania edukacyjne z nauczycielami i rodzicami uczniów szkół biorących udział w programie *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty*. Ponadto, w 2015 r. 7 szkół z województwa świętokrzyskiego zostało wyróżnionych *Certyfikatem Bezpieczeństwa*.

Z inicjatywy KWP w Kielcach, przy wsparciu podmiotów zewnętrznych, w tym samym roku ukazał się *Poradnik rowerzysty* wydany w nakładzie 30 000 egzemplarzy. W jego treści znalazły się objaśnienia

¹⁷ W marcu 2016 r. ówczesne Biuro Prewencji i Ruchu Drogowego KGP opracowało *Standardy budowy i klasyfikacji programów profilaktycznych*. Dokument ten zawierał wytyczne w zakresie konstruowania i właściwego klasyfikowania programów profilaktycznych i był adresowany do policjantów odpowiedzialnych za ich tworzenie i realizację. Zapoczątkowano tym proces standaryzacji policyjnych programów profilaktycznych. Miał on na celu eliminowanie diagnozowanych błędów występujących w konstrukcji policyjnych programów i dążenie do ujednoczenia zasad ich budowania dla całej Policji.

¹⁸ Tj. *Informacja dotycząca prowadzonych działań profilaktyczno-edukacyjnych przez Wydział Ruchu Drogowego KWP w Kielcach w 2015 roku na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach*. KWP w Kielcach zobowiązana była do składania Krajowej Radzie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego rocznego sprawozdania dot. zrealizowanych przedsięwzięć profilaktycznych w obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Analogicznie, powyższa informacja została opracowana za 2016 r.

¹⁹ Zwaną dalej także *Wojewódzką Radą BRD*.

najważniejszych przepisów ruchu drogowego, informacje dotyczące tras rowerowych w województwie świętokrzyskim oraz sposobu zabezpieczenia się przed kradzieżą. Powyższy materiał edukacyjny stanowił również dodatek do gazety codziennej, a także był promowany przez lokalne rozgłośnie radiowe.

W ramach programów KWP w Kielcach organizowała również spotkania z osadzonymi w Areszcie Śledczym w Kielcach – sprawcami tragicznych w skutkach wypadków drogowych, a także z wychowankami Młodzieżowego Schroniska dla Nieletnich, podczas których poruszano najważniejsze kwestie związane z zachowaniem bezpieczeństwa na drodze. Ponadto, funkcjonariusze Komendy uczestniczyli w zajęciach profilaktyczno-edukacyjnych zorganizowanych dla żołnierzy i pracowników Wojska oraz w innych wydarzeniach tj.: koncertach, wydarzeniach artystycznych, imprezach okolicznościowych (np. Dzień Kobiet), organizowanych na terenie całego województwa świętokrzyskiego.

Jednym z aspektów polityki profilaktycznej prowadzonej przez Komendę były działania skierowane do młodych kierowców, czyli statystycznie najczęstszych sprawców wypadków drogowych. Funkcjonariusze KWP w Kielcach wspólnie z przedstawicielami Urzędu Miasta organizowali spotkania (co kwartał) z kursantami szkół nauki jazdy, podczas których przyszli kierowcy mieli szansę zapoznać się ze wskazówkami w zakresie unikania i niestwarzania zagrożeń na drodze.

Wiele działań profilaktycznych skierowano także do uczniów klas szkół podstawowych i gimnazjalnych, których głównym celem było pogłębianie wiedzy i umiejętności najmłodszych w zakresie unikania zagrożeń. Należy podkreślić, że wiele z tych inicjatyw organizowanych była corocznie i stanowiły stały element edukacji świętokrzyskiej młodzieży.

Podsumowując, w 2015 r. KWP w Kielcach na terenie województwa świętokrzyskiego przeprowadziła w ramach programów z zakresu ruchu drogowego 182 spotkania o charakterze edukacyjno-profilaktycznym, w których wzięło udział ok. 15 000 dzieci i ok. 9 500 dorosłych. Podczas wszystkich spotkań, które odbywały się w szkołach, przedszkolach i innych placówkach rozdawano materiały promujące bezpieczeństwo w ruchu drogowym (np. gadżety odblaskowe, książeczki edukacyjne, foldery, ulotki, naklejki, plany lekcji oraz długopisy). Jak wynika z informacji przedstawionych przez jednostkę kontrolowaną, uczestnikom ww. spotkań przekazano ponad 10 000 gadżetów odblaskowych i ok. 2 000 książeczek edukacyjnych. Ponadto, zaprezentowano 53 razy przenośnie miasteczko ruchu drogowego, wyświetlono 64 razy filmy i spoty profilaktyczno-edukacyjne.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 179-188, 231-238, 241-242]

W odniesieniu do powyżej przedstawionych przedsięwzięć profilaktycznych, realizowanych w ramach programów w zakresie ruchu drogowego stwierdzono, że większość z nich miała charakter cykliczny i była organizowana również w 2016 r. W tym okresie KWP w Kielcach przeprowadziła 162 spotkania o charakterze edukacyjno-profilaktycznym, w których wzięło udział ok. 13 000 dzieci i ok. 15 000 dorosłych. Uczestnikom ww. spotkań rozdano 4 500 książeczek edukacyjnych, ok. 8 000 gadżetów odblaskowych (5 500 szt. przekazano podległym Komendantowi Wojewódzkiemu Policji w Kielcach jednostkom organizacyjnym). Ponadto, zaprezentowano 39 razy przenośnie miasteczko ruchu drogowego, wyświetlono 54 razy filmy i spoty profilaktyczno-edukacyjne.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 239-240, 243-249, płyta CD, folder WRD, plik: informacja za 2016 r.]

Dodatkowo, w 2016 r. KWP w Kielcach m.in. zainicjowała i doprowadziła do realizacji: III części filmu profilaktycznego, obrazującego skutki wypadków drogowych w oparciu o rozmowy

z poszkodowanymi i sprawcami tych wypadków, spotów społecznych oraz wystawienia spektakli słowno-muzycznych, mających na celu (w dłuższej perspektywie) zapobieganie wypadkom drogowym powodowanym przez kierujących pojazdem, znajdujących się pod wpływem alkoholu lub narkotyków. Zorganizowano także - przy współudziale innych komórek organizacyjnych Komendy i podmiotów zewnętrznych - konkurs na opracowanie widowiska teatralnego o tematyce bezpieczeństwa w ruchu drogowym skierowanego do uczniów szkół podstawowych.

[Dowód: akta kontroli – płyta CD 3, tom II, str. 300-310]

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, nie dokonywano ewaluacji programu *Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze*, bowiem na podstawie analiz stanu bezpieczeństwa i porządku na drogach województwa świętokrzyskiego nie stwierdzono, aby zmianie uległy przyczyny wypadków, ani grupa jego adresatów. Głównym miernikiem skuteczności działań Policji w obszarze profilaktyki bezpieczeństwa w ruchu drogowym była liczba zdarzeń na drogach województwa świętokrzyskiego. Zgodnie z treścią zarządzenia nr 31 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 października 2015 r. w sprawie *metod i form prowadzenia przez Policję statystyki zdarzeń drogowych*²⁰, KWP w Kielcach corocznie dokonywała szczegółowej analizy stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla całego województwa świętokrzyskiego, w oparciu o dane statystyczne zdarzeń na drodze i na tej podstawie oceniała skuteczność dotychczas prowadzonych działań oraz wyznaczała kierunki nowych. Na potwierdzenie powyższych wyjaśnień przedstawiono stosowną dokumentację. W tym miejscu należy zaznaczyć, że przedmiotowe analizy dotyczą wszystkich zdarzeń drogowych, co oznacza, że odnoszą się również do programu profilaktycznego *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty*.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 28-29, 131-184]

W ocenie KWP w Kielcach, prowadzona działalność profilaktyczno-edukacyjna w oparciu o dwa autorskie programy w zakresie ruchu drogowego, miała i ma wpływ na zmniejszanie liczby ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych w województwie. Na potwierdzenie tego przedstawiono w trakcie kontroli dane statystyczne. Ponadto, jak podkreślono w dalszych wyjaśnieniach, zaobserwowano poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz wzrost zaufania do Policji, na co wskazywały wyniki badań opinii publicznej. Miernikiem efektywności programu dla szkół podstawowych było np. zmniejszenie liczby wypadków śmiertelnych z udziałem dzieci do lat 14. Program *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty* wdrożony został w 108 szkołach, z czego 55 otrzymało *Certyfikaty Bezpieczeństwa*. Szkoły te - jak poinformowała Komenda - zapracowały na to wyróżnienie m.in. poprzez powołanie prężnie działających Rad Bezpieczeństwa złożonych z przedstawicieli samorządów, dyrekcji szkół, rodziców i policjantów. W placówkach tych funkcjonują monitoringi, miasteczka ruchu drogowego, dzieci wyposażone zostały w odbiaski. Z kolei efektem szkolnej edukacji były sukcesy w ogólnopolskich turniejach bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 314-317]

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, w trakcie realizacji omawianych trzech programów profilaktycznych nie napotkano problemów, które umożliwiłyby bądź zakłóciłyby ich realizację.

Analizując dokumentację odnoszącą się do realizacji przez KWP w Kielcach ww. programów ustalono, że niektóre z przedsięwzięć wykazane zostały zarówno jako zrealizowane w ramach programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* jak i programu *Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze*.

²⁰ Dz. Urz. KGP z 2015 r., poz. 85.

O ile uzasadnionym mogą być przypadki przynależności danych przedsięwzięć zarówno do programu Komendy, jak i programu np. krajowego, to stwierdzona powyżej sytuacja stanowi **nieprawidłowość**. Przyczyną jej mogło być: niewłaściwe planowanie działań w badanym zakresie bądź nierzetelne prowadzenie dokumentacji odnoszącej się do programów bądź brak właściwego przepływu informacji pomiędzy członkami prewencji i ruchu drogowego Nieetatowego Zespołu Zadaniowego Na Rzecz Działań Edukacji Dla Bezpieczeństwa w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach. Skutkiem powyższej nieprawidłowości było nierzetelne przedstawianie realizowanych w danym programie przedsięwzięć.

Ponadto, zwrócono uwagę na brak usystematyzowania w Komendzie dokumentacji odnoszącej się do programów profilaktycznych, w sposób jasny i czytelny, nie budzący wątpliwości co do przynależności danego przedsięwzięcia do konkretnego programu, realizowanego przez KWP w Kielcach. Powyższe oceniono jako **nieprawidłowość**, której przyczyną mógł być brak rzetelnego nadzoru w Komendzie w związku z prowadzoną dokumentacją w tym zakresie. Skutkiem było wykazywanie jednego z przedsięwzięć w ramach dwóch programów profilaktycznych oraz brak przejrzystości odnośnie do przedsięwzięć realizowanych przez Komendę w ramach danego programu.

Odnośnie do powyżej stwierdzonych nieprawidłowości, m.in. nadzorowanie i koordynacja realizacji programów prewencyjnych przez KWP w Kielcach należała do członków prewencji i ruchu drogowego z Nieetatowego Zespołu Zadaniowego Na Rzecz Działań Edukacji Dla Bezpieczeństwa w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Kielcach, nad którego pracą nadzór sprawował naczelnik Wydziału Prewencji Komendy.

3. Wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na programy profilaktyczne realizowane przez KWP w Kielcach.

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, środki finansowe na działania profilaktyczne w ramach programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* zarówno na lata 2011-2015, jak i 2016-2020, pozyskiwane były od Wojewody Świętokrzyskiego. Komenda corocznie przedstawiała ww. organowi wykaz wybranych przedsięwzięć profilaktycznych (związanych nie tylko z przedmiotowym programem) planowanych do realizacji w danym roku ze wskazaniem m.in. adresatów przedsięwzięcia, jego celów, podmiotów współuczestniczących, metod, form i terminów jego realizacji oraz planowanego kosztu takiego przedsięwzięcia, na który składał się np. zakup materiałów edukacyjnych, czy elementów odblaskowych, nagród bądź upominków. Jak wyjaśniła jednostka kontrolowana, wskazywane kwoty dla danego przedsięwzięcia wyliczane były ze względu na jego wymiar oraz liczbę jego uczestników. Polegano w tym zakresie na wieloletnim doświadczeniu z realizacji ww. programu oraz poszczególnych przedsięwzięć. Po akceptacji, Komenda otrzymywała od Wojewody informację zwrotną na temat wysokości *de facto* przyznanych środków finansowych na realizację poszczególnych przedsięwzięć. W okresie objętym kontrolą zdarzały się przypadki uzyskania od ww. organu środków finansowych w mniejszej wysokości niż planowała KWP w Kielcach dla konkretnych przedsięwzięć. I tak, w 2015 r. w związku z przedstawionymi, w pkt 2 niniejszego projektu wystąpienia pokontrolnego, przedsięwzięciami w ramach programu *Bezpieczne Świętokrzyskie*, uzyskano z budżetu Wojewody Świętokrzyskiego na ich realizację 22 500,00 zł, planowano 24 500,00 zł. W 2016 r. - uzyskano 16 800,00 zł, planowano - 22 000,00 zł.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 15-26, 306-307]

Z analizy dokumentów wynika, że niektóre z przedsięwzięć programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* były dofinansowane także przez WORD, w ramach Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 455-458]

Odnosnie do programów *Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze* oraz *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty* w ich treści zawarto zapis, że zasady i zakres finansowania miały zostać określone w drodze porozumienia przedstawicieli wymienionych w nim podmiotów.

Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, KWP w Kielcach realizowała - w okresie objętym kontrolą - przedsięwzięcia w ramach programów w zakresie ruchu drogowego we współpracy z Wojewódzką Radą BRD. Corocznie Komenda przedstawiała jej do akceptacji wykazy planowanych przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych, ze wskazaniem wysokości środków finansowych oraz terminu realizacji. Harmonogramy te poprzedzane były także konsultacjami z sekretarzem Wojewódzkiej Rady BRD (tj. dyrektorem WORD w Kielcach) oraz partnerami współpracującymi z KWP w Kielcach, tj. WORD, Wojewoda Świętokrzyski i Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Akceptacja przedmiotowych planów przedsięwzięć profilaktycznych odbywała się na poziomie Prezydium Wojewódzkiej Rady BRD²¹, zgodnie z określonymi kierunkami jej działania.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 321-324]

Wydatki jakie WORD mógł ponieść na działalność profilaktyczną instytucji statutowo odpowiedzialnych za poprawę bezpieczeństwa, zatwierdzane były przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego. Z kolei na obradach Wojewódzkiej Rady BRD podejmowane były uchwały w sprawie zatwierdzania planu wydatków WORD na bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w tym na działalność profilaktyczną prowadzoną przez KWP w Kielcach.

Zauważyć należy, że niektóre z cyklicznych przedsięwzięć (konkursy, imprezy, wydarzenia artystyczne) były przez Policję jedynie inicjowane, a koszty ponosiły inne instytucje wchodzące w skład Wojewódzkiej Rady BRD w Kielcach. Przykładowo, w odniesieniu do programu *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty*, certyfikaty przyznawane szkołom biorącym udział w ww. programie zostały ufundowane przez Wojewodę Świętokrzyskiego w ramach funduszu rządowego *Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej*.

WORD wspomagał Komendę również poprzez nieodpłatne przekazywanie kamizelek odblaskowych, odblasków, materiałów edukacyjnych (np. książeczek pn. *Poradnik pieszego*), które rozdysponowywane były w trakcie realizacji przedsięwzięć profilaktycznych. Ponadto, 10 000 gadżetów odblaskowych KWP w Kielcach otrzymała również od Komendy Głównej Policji.

Stwierdzono jeden przypadek, w którym KWP w Kielcach zwróciła się do prezesa jednej ze spółdzielni spożywczej o przekazanie pączków i napojów w ilości po 120 szt., które miały zostać wręczone dzieciom biorącym udział w jednym z konkursów. O ile współpraca z prywatnymi przedsiębiorcami w kontekście finansowania przedsięwzięć realizowanych przez funkcjonariuszy Policji może być negatywnie postrzegana przez opinię publiczną, o tyle w tym przypadku w działaniach Komendy nie stwierdzono nieprawidłowości. Przedmiotem wsparcia działań profilaktycznych nie były środki finansowe, lecz słodycze i napoje o nieznacnej wartości materialnej, a bezpośrednimi

²¹ W jego skład wchodził: Marszałek Województwa Świętokrzyskiego (przewodniczący), Wojewoda Świętokrzyski (zastępca przewodniczącego), Komendant Wojewódzkiej Policji w Kielcach (zastępca przewodniczącego).

beneficjentami przedmiotowego wsparcia byli uczestnicy imprezy, tj. uczniowie klas podstawowych, a nie Policja. W związku z tym działanie KWP w Kielcach było uzasadnione.

[Dowód: akta kontroli – tom II, str. 346]

Pozyskane przez Komendę środki finansowe na realizację trzech omawianych programów profilaktycznych nie były jej wypłacane. Odnośnie do programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* Komenda samodzielnie dokonywała wszystkich zakupów dotyczących danego przedsięwzięcia. Czyniła to - jak wyjaśniła jednostka kontrolowana - na podstawie każdorazowo wydawanego przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki (ŚUW) upoważnienia i u dostawców przez ten urząd wskazanych. Faktury z dokonanych zakupów wystawiane były na ŚUW i dostarczane bezpośrednio do niego. Odnośnie zaś do programów z obszaru ruchu drogowego, KWP w Kielcach nie uczestniczyła w zakupach i nie rozliczała się z towarów i usług. Nie była stroną umów i nie akceptowała rachunków, faktur i umów z tym związanych.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 306-307, 324]

4. Sprawowanie nadzoru nad realizacją programów profilaktycznych.

Jak wskazano w pkt 2 niniejszego dokumentu, koordynatorem programu *Bezpieczne Świętokrzyskie* realizowanej od 2016 roku edycji był Wojewoda Świętokrzyski. Natomiast nadzór merytoryczny nad jego realizacją sprawował Komendant Wojewódzki Policji w Kielcach. Zgodnie z wyjaśnieniami jednostki kontrolowanej, w ramach powyższego nadzoru Komendant uczestniczył w posiedzeniach Kapituły Nagrody *Koziółek*, której był członkiem. Otrzymywał także od Zespołu Roboczego Kapituły²² relację z przeprowadzanych wizytacji terenowych wytypowanych powiatów ubiegających się w danym roku o nagrodę *Koziółek*. Ponadto, wraz z Wojewodą Świętokrzyskim uczestniczył w finałach konkursów realizowanych w ramach programu *Bezpieczne Świętokrzyskie*. Zapoznawał się również z przedsięwzięciami profilaktycznymi, których plany przedstawiane były Wojewodzie. Koordynatorem programu w Komendzie był Wydział Prewencji. Jak przekazano w dalszych wyjaśnieniach, naczelnik ww. wydziału, na bieżąco informował Komendanta Wojewódzkiego Policji, za pośrednictwem jego I Zastępcy²³, o realizowanych w danym czasie konkretnych przedsięwzięciach profilaktycznych.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 308]

Odnośnie do programu *Życie jest zbyt cenne, nie zostawiaj go na drodze* oraz programu *Raz, dwa, trzy-bądź bezpieczny i Ty*, ich koordynatorem był Wydział Ruchu Drogowego KWP w Kielcach, zaś nadzorującymi naczelnik tego wydziału i jego zastępca. Jak wynika z wyjaśnień jednostki kontrolowanej, kierownictwo Wydziału Ruchu Drogowego miało wiedzę o działaniach wykonywanych w danym czasie w ramach powyższych programów, którą przekazywali im funkcjonariusze z Nieetatowego Zespołu Zadaniowego Na Rzecz Działań Edukacji Dla Bezpieczeństwa w KWP w Kielcach. Naczelnicy wydawali także polecenia realizacji innych zadań, które należało wdrożyć. Ponadto, kierownictwo ww. wydziału uczestniczyło w większości organizowanych przedsięwzięć z zakresu realizowanych programów.

[Dowód: akta kontroli – tom I, str. 204-261]

²² W jego skład wchodził przedstawiciele: Wojewody Świętokrzyskiego, Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach.

²³ Któremu, zgodnie ze strukturą Komendy podlega m.in. Wydział Prewencji KWP w Kielcach.

5. Zalecenia i wnioski.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz usprawnienia funkcjonowania kontrolowanej jednostki wnoszę o:

1. Kwalifikowanie danego przedsięwzięcia do konkretnego programu profilaktycznego realizowanego przez KWP w Kielcach;
2. Prowadzenie dokumentacji odnoszącej się do programów profilaktycznych w sposób, który nie będzie budził wątpliwości, co do przynależności danego przedsięwzięcia do konkretnego programu realizowanego przez KWP w Kielcach;
3. Zapewnienie skutecznego nadzoru nad prowadzoną dokumentacją odnoszącą się do realizowanych przez KWP w Kielcach programów profilaktycznych.

Na podstawie art. 49 ustawy o kontroli wnoszę o przedstawienie, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Wykonano w 2 egz.:

Egz. Nr 1- KWP w Kielcach

Egz. Nr 2 - aa